

ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΣΥΜΠΡΟΘΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

Περιεχόμενα

Α. Κογεβίνα. Ἀκρόπολις. Εἰκόνα ὀλοσελίδη.	Σπ. Νικοκάβουρα. Χέρι. Μνημόσυνο. Μελλοντικό. Ποιήματα.
Ι. Tolstoi. Ἀλληγορία ἀπάνου στὴν ἀτομικὴ ἰδιωχτεσία.	Εἰρ. Δεντρινου. Ξεχαρβάλωμα. Διάλογος.
Goethe. Ἐρμάννος καὶ Δωροθέα. Μετάφρ. Κ. Θεοτόκη.	Henryk Sienkiewicz. Γιάγκος ὁ Μουσικός. Διήγημα. Μετάφρ. Ν. Δευτεριώτη.
Ἄρ. Μαλούσου. Οἱ δύο ἀγάπες. Διήγημα. Εἰρ. Δεντρινου. Σονέττο.	Δ. Γαλάνη. Ξυλογραφία. Σελ. 71.
Α. Κογεβίνα. Στίλοι Ὀλυμπίου Διός. Εἰκόνα Σελ. 57.	Ἴβαν Τουργκένεφ. Προσευχή. Πεζὸ τραγούδι.
	Χρ. Χριστοδασίλη. Ἐθνικὰ Ναναρίσματα. Ποιήματα.

II. ΤΟΛΣΤΟΙ

ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ ΑΠΑΝΟΥ ΣΤΗΝ ΑΤΟΜΙΚΗ ΙΔΙΟΧΤΗΣΙΑ

Είδα ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος σάν ἓνα κοπάδι ἀπὸ χτήνη, ταύρους, ἀγελάδες καὶ μοσκάρια, ὅλα μέσα σ' ἓνα κλεῖσμα συρματόπλεχτο. Ὅξω ἀπὸ τὸ κλεῖσμα βρίσκεται πράσινη καὶ ἀφθονη βοσκή· μέσα στὸ κλεῖσμα οὔτε χόρτο ἀρκετὸ γιὰ τὰ χτήνη καὶ φυσικὰ ἐκεῖνα σπαρόζονται ἀνάμεσά τους καὶ ποδοπατιοῦνται προσπαθώντας ν' ἀρπάξουν τὴ λίγη γλωρυσιά, ποῦ βρίσκεται κεῖ μέσα. Εἶδα τὸ νοικοκύρη αὐτοῦ τοῦ κοπαδιοῦ, ἓναν ἀγαθὸ καὶ μὲ κάθε καλὴ διάθεση ἄνθρωπο, νάρθει στὸ κοπάδι· ὅταν εἶδε τὶς κατάντιες του, τὸ λυπήθηκε καὶ βάλθηκε σὲ συλλογὴ, πῶς θὰ μπορούσε νὰ τοῦ καλητερέψει τὴν τύχη. Ἐχτισε στεγνοὺς καὶ καλὰ ἀερισμένους κάλυβους, γιὰ νὰναὶ τὰ χτήνη προφυλαγμένα τὴ νύχτα, ἔδεσε μὲ σφιχτοὺς κόμπους τὰ κέρατά τους, γιὰ νὰ μὴ χτυπιοῦνται πειὰ τόσο μανιωμένα παλεύοντας γιὰ τὴν ὑπαρξὴ καὶ χώρισε ἓνα κομμάτι στὸ κλεῖσμα καὶ τὸ παραχώρησε στοὺς παληροὺς ταύρους καὶ στις παληγὲς ἀγελάδες, γιὰ νὰ γλυτώσουν στις στερνὲς τους μέρες τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴ ζωὴ καὶ γιὰ νὰχουν ἀσφαλισμένο τὸ χορτάρι. Ἐπειδὴ τὰ μοσκάρια, ἄλλα εἶχαν σκοτωθεῖ, ἄλλα εἶχαν ψοφήσει ἀπὸ πείνα κι' ἄλλα δὲ μπορούσαν ν' ἀξήσουν καὶ νὰ γίνουν χρήσιμα, διώρισε στὸ καθένα ἓνα καρτοῦτσο γάλα τὸ πρῶτ', κ' ἔτσι μολονότι κανένα ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἔπινε ἀρκετά, ὅμως πάντα ἔπαιρναν κάτι ποῦ μπορούσε νὰ τοὺς βαστάει στὴ ζωὴ. Μὰ τὴν ἀλήθεια, ὁ νοικοκύρης τοῦ κοπαδιοῦ ἔκαμε ὅ, τι μπορούσε νὰ τοῦ περάσει ἀπὸ τὸ νοῦ, γιὰ νὰ τοὺς καλητερέψει τοὺς ὄρους τῆς ζωῆς. Ἄλλα ὅταν τὸν ρώτησα, γιατί δὲν ἔκαμε τὸ μοναχὸ σοφὸ πρᾶγμα, νὰ γκρεμίσει τὸ κλεῖσμα καὶ ν' ἀφήσει τὸ κοπάδι νὰ βγεῖ ὅξω, μοῦ ἀπάντησε:

«Γιατί, ἂν ἔκανα αὐτό, δὲ θὰ μπορούσα πειὰ νὰ τὸ ἀρμέγω.»

GÖTTE

Ο ΕΡΜΑΝΝΟΣ ΚΑΙ Η ΔΩΡΟΘΕΑ

ΘΑΛΕΙΑ

Οί νοικοκυραῖοι.

Συνέχεια από τὸ προηγούμενο.

Ἔτσι ξέφυγε ὁ γιὸς ὁ σεμνὸς τοὺς ἀράθυμους λόγους.
 Μὰ ὁ πατέρας ἀντὶς ξακλουθοῦσε ὅπως εἶχε ἀρχινήσει:
 «Ὁ, τι στὸν ἄνθρωπο μέσα δὲν εἶναι, δὲ βγαίνει ἀπὸ κείνον.
 Δύσκολα ἐγὼ τῆς καρδιάς μου τὸν πόθο θὰ ἰδῶ ν' ἀληθέψει:
 Ὅμοιος ὁ γιὸς στὸ γονιὸ νὰ μὴ γίνει, ἀλλὰ ἀνώτερος νά ναι!
 Τῶντις, τί θάταν ἡ χώρα, τὸ σπίτι, ἂν δὲν εἶχε καθέννας
 Πάντα τὴν ὄρεξη κάτι νὰ φτιάνει καὶ νὰ καινουργῶνει,
 Καὶ νὰ διορθῶνει καθὼς οἱ καιροὶ καὶ τὰ ξένα διδάχνουν;
 Ὁ ἄνθρωπος βέβαια δὲν πρέπει νὰ βγαίνει ἀπ' τὴ γῆ σὰ μανίτας,
 Καὶ νὰ σαπίζει γοργὰ στὸν τόπο τὸν ἴδιο ὅπου ἐβγήκε
 Δίχως ν' ἀφίνει κατόπι οὐδὲ χνάρι ἀπ' ὅ, τι ἔκαμε ζῶντας.
 Τοῦ νοικοκύρη τὴ γνώμη τὸ σπίτι του ἀμέσως μᾶς δείχνει,
 Ὅπως σὰ μπαίνει κανεὶς σὲ μιὰ χώρα τοὺς ἄρχοντας κρίνει:
 Τὶ ὅπου χαλοῦν τὰ τειχιά καὶ γκρεμίζονται οἱ πύργοι, κ' ὑπάρχουν
 Βρῶμες σωροὶ στὰ χαντάκια καὶ βρῶμες ὀλοῦθε στοὺς δρόμους,
 Κι' ὅπου ἀπ' τὴ θέση τοὺς φεύγουν οἱ πέτρες καὶ δὲν ξαναμπαίνουν,
 Ὅπου σαπίζουν τὰ ξύλα καὶ μάταια προσμένει τὸ σπίτι
 Στήριγμα νέο, κυβερνήτες κακοὺς ἔχει ἐκεῖνος ὁ τόπος.
 Τὶ ὅπου οἱ ἀρχεὲς δὲ φροντίζουν γιὰ τάξη καὶ πάστρα στὴ χώρα,
 Εὐκόλα ἐκεῖ συνειθίζει ὁ πολίτης σὲ ἀκάθαρτη ἀμέλεια,
 Ὅπως μαθαίνει σὲ ροῦχα παλῆα καὶ σκισμένα ὁ ζητιᾶνος.
 Κ' εἶμαι γιὰ τοῦτο τῆς γνώμης ὁ Ἑρμᾶννος νὰ πάει σὲ ταξίδι
 Τώρα, νὰ ἰδεῖ τὸ Στρασοῦργο τοῦλάχιστο καὶ τὴ Φρακφούρτη,
 Καὶ τὴν ὠραία τὴν Μαγγάιμ ποῦ φαιδρὰ εἶναι χτισμένη καὶ ὀλόγια.
 Τὶ ἓνας ποῦ βλέπει γῶρες τρανὲς καὶ καθάρεις ἀπέχει

Θέλει τὸν τόπο του κι' ὄλας, κι' ἄς εἶναι μικρὸς, νὰ στολίσει.
 Δὲ μᾶς παινοῦν τίς φτιασμένες τίς πόρτες τῆς χώρας οἱ ξένοι;
 Τὸν ἀσπρισμένο τὸν πύργο, τὴ νεϊόφτιαστη ὠραία ἐκκλησιά μας;
 Δὲν ἐγκωμιάζουν τοὺς δρόμους, τ' αὐλάκια μας ποῦ σκεπασμένα
 Φέρνουν ὀλοῦθε νερὰ κι' ὠφέλεια κι' ἀσφάλεια μᾶς δίνουν,
 Κ' ἔτσι μπορεῖ παρευτὺς ἡ φωτιὰ νὰ σβυστεῖ, σὰν ξεσπάσει;
 Κι' ὄλα μονάχα στερνὰ ἀπ' τὴ φριχτὴ πυρκαϊὰ δὲ γινήκαν;
 Ἦμουνα σύμβουλος ἔξη φορὲς οἰκοδόμος, μ' ἐπαίνους
 Καὶ εὐχαριστήρια οἱ καλοὶ συντοπίτες μου μ' ἔχουν πλερώσει·
 Πρόθυμα ὅ, τι ἔλεγα ἐκάναν, κ' ἐχτίστη τῶν τίμιων ἀνθρώπων
 Τάσυλο ποῦ ἴσια μὲ τότες ἀτέλειωτο τῶχαν ἀφήσει.
 Ἔτσι στὸ τέλος καὶ οἱ ἄλλοι συμβούλοι μὲ ζήλο ἐργαστήκαν,
 Κι' ὄλοι τοὺς τώρα δουλεύουν μὲ πόθο ὠρισμένα ἐψηφίστη
 Κι' ὄλας ἡ νέα δημοσιὰ ποῦ θὰ βγεῖ στὸ μέγαλον τὸ δρόμο.
 Μὰ, φοβοῦμαι πολὺ, δὲ θὰ πράξουν τὸ ἴδιο κ' οἱ νέοι:
 Ἄλλοι διασκέδασες μόνο καὶ πρόσκαιρα θέλουν στολίδια,
 Ἄλλοι πίσω ἀπ' τὴ σόμπα κλωσσοῦν καὶ κουρνιαίζουν στὸ σπίτι,
 Καὶ τὸ φοβοῦμαι, κι' ὁ Ἑρμᾶννος θὰ μείνει γιὰ πάντα του τέτοιος.»
 Καὶ ἀπολογήθηκε εὐτὺς ἡ καλὴ καὶ φρόνιμη μάνα:
 «Ἔτσι εἶσαι πάντα, πατέρα, κ' εἶσ' ἄδικος μὲ τὸν ὑγιό σου!
 Κ' ἔτσι ποτὲ τὸ καλὸ, ποῦ ποθεῖς, δὲ θὰ ἰδεῖς γινομένο.
 Τὶ δὲν τὰ πλάθει κανεὶς τὰ παιδιά του κατὰ τὴ βουλή του
 Μὰ ὅπως ἀντὶς τὰ χαρίζει ὁ Θεός, ἔτσι πρέπει νὰ τᾶχει·
 Νὰ τ' ἀγαπᾶ, ἀνατροφή νὰ τοὺς δίνει, καλὴν ὄσο φτάνει,
 Κι' ὅτι καλένα μπορεῖ νὰ τὸ ἀφίνει νὰ κάνει· τί τῶνα
 Ἦχει τὸ χάρισμα τῶνα, καὶ χάρισμα τ' ἄλλα ἔχουν ἄλλο,
 Ποῦ καθενὸς χρησιμεύει, ἐπειδὴ μὲ τὸν τρόπο του μόνο
 Εἶναι ὁ καθέννας καλὸς κ' εὐτυχής. Τὸν Ἑρμᾶννο μου μόνο
 Δὲ θὰ σ' ἀφήσω νὰ βρίζεις, γιὰ τὶ τ' ἀγαθὰ ποῦ θὰ λάβει
 Κάποτε, ἀλήθεια τ' ἀξίζει, κ' εἶναι ἓνας λαμπρὸς νοικοκύρης
 Κ' εἶναι τὸ πρότυπο αὐτὸς τοῦ πολίτη καὶ τοῦ χερομάχου,

Καὶ στὸ συμβούλιο, εἶμαι βέβαιη ἀπ' τὰ τώρα, ὁ στερνός δὲ θὲν ἄναι·
Μὰ μὲ φωνὲς καὶ βρυσιὲς κάθε μέρα, τὸ θάρρος στὰ στήθη,
Τοῦ ἄμειρου, ἐστὶ τοῦ ἀντισκόρτεις, καθὼς κ' ἀποτώρα ἔχεις κάμει.»

Καὶ ἀπὸ τὴν κάμαρην ἀμεισῶς ἐβγήκε μὲ βιάση κ' ἐπῆγε
Ναῦρει τὸ γιό καὶ μὲ λόγια γλυκὰ νὰ τὸν ἱλαρώσει
Πάλι, τί ἐκεῖνος ὁ γιός της, ὁ ἐξαίρετος, τ' ἄξιζε βέβαια.

Καὶ μὲ χαμόγελο εἶπε ὁ πατέρας εὐτὺς ἅμα βγήκε:
«Εἶναι σὲν τὰ παιδιὰ κ' οἱ γυναῖκες, παράξενος κόσμος!
Ρέγεται ἀλήθεια νὰ ζεῖ κάθε μιὰ κατὰ πῶς τῆς ἀρέσει,
Κ' ἐπειτα πάντοτε ἐπαίνους καὶ χάδια ἀπ' τὸν ἄντρα προσμένει.
Μιὰ φορὰ ἀκόμα ὅπως πάντα ἔχει δίκην ἢ παληὰ ἢ παροιμία:
«Ὅπου μπροστὰ δὲν πηγαίνει, στὰ ὀπίσω πηγαίνει». Εἶναι ἡ ἀλήθεια.»

Καὶ ἀπολογήθηκε τότες μὲ σκέψη ὁ σπεταίερης καὶ τοῦπε:
«Τὸ παραδέχομαι, ναί, κύρ γείτονα, κ' ἔτσι γυρεύω
Πάντα κ' ἐγὼ τὸ καλό· σὰ δὲν εἶναι ἀκριβό, τὸ καινούριο·
Μὰ ἔταν χρῆμα δὲν ἔχει κανεὶς, σὲ τί χρησιμεύει
Νᾶναι ἐνεργός καὶ δραστήριος νὰ φτιάνει τὸ μέσα καὶ τῶξω;
Πάρα στενὰ εἶναι τοῦ ἰδιώτη τὰ μέσα· γιὰ τοῦτο δὲν ἔχει
Δύναμη αὐτὸς τὸ καλὸ ν' ἀποχτήσῃ, κ' ἂν ἴσως τὸ ξέρει.
Εἶναι πάρα φυρὸ τὸ πουγγί του, κ' οἱ ἀνάγκες μεγάλες.
Κ' ἔτσι πάντοτε βρίσκει ἕνα ἀνίκητο μπόδιο μπροστὰ του.
Θᾶχα κάμει πολλά, μὰ γι' ἀλλάγματα τόσο μεγάλα,
Μάλιστα σ' ὄρες παρόμοιες, τὰ ἐξόδα ποιὸν δὲν θὰ ἐσκιάζαν;
Ἄπο καιρὸ μοῦ γελοῦσε τὸ σπίτι ντυμένο τῆς μόδας,
Κι' ἔλα μὲ τζάμια τρανὰ τὰ παράθυρα ἐλάμπαν στὸ νοῦ μου,
Μὰ μπορεῖ ν' ἀντιρριάζει κανεὶς ἕναν ἔμπορο, πᾶχει
Πλούτη, ποῦ κι' ἔλας γνωρίζει νὰ βρεῖ τὸ καλλίτερο πρᾶμα;
Κοίτα τὸ ἀντίκρυ τὸ σπίτι, τὸ νέο, λαμπρὰ δὲ φαντάζουν
Πάνω στὸ πράσινο χρώμα λαμπρὰ τὰ γυψένια στεφάνια;
Στὰ παραθύρια τρανὰ εἶν' οἱ γυάλινες λάστρες· πῶς λάμπουν
Καὶ ἀντιφωτᾶνε τὰ τζάμια. Τοῦ Φόρου τὰ ἐπίλοιπα χτίρια

Χάνονται. Κ' ὅμως στερνὰ ἀπ' τὴ φωτιά ἦταν τὰ πλιὸ ὄμορφα ἀπ' ὅλα
Τὸ σπεταερίο τοῦ Ἀρχαγγέλου κι' ὁμοίως τὸ Χρυσὸ τὸ Λιοντάρι.
Ἔτσι περίφημος ἦταν κι' ὁ κῆπος μου σ' ὄλον τὸν τόπο,
Ἔστεκε ὁ ξένος καὶ μέσα ἀπ' τοὺς κόκκινους πάλους ἐθώρει
Τοὺς μαρμαρένιους ζητιάνους καὶ τοὺς πολυχρώματους νάνους.
Κι' ἔταν ἐπρόσφερα ἐνοῦ τὸν καφέ στὸ περίλαμπρο σπήλαιο,
Ποῦ κουρνιαχτοὺς εἶναι τώρα γεμάτο καὶ πὲς ρειπισμένο,
Εἶχε χαρὰ νὰ θωρεῖ τὴν πολυχρωμὴ λάμψη ποῦ ἐρρίχναν
Πληθος κοχύλια βαλμένα σὲ τάξη καλὴ· θαμπωμένους
Τὰ λιθαργύρια θωροῦσε κι' ὁ εἰδήμονας καὶ τὰ μερτζάνια,
Κι' ὅμοια καθένας στὴ σάλα τὸ στόρισμα ἐθιάμαζε κι' ὄλας,
Ἄπου κυράδες κι' ἀφέντες λαμπροὶ σεργιανοῦν σ' ἕναν κῆπο,
Μὲ τὰ φιλά τους τὰ χέρια κρατῶντας καὶ δίνοντας ἄνθη·
Σήμερα ποιὸς τὰ κοιτᾷ; Μὲ κακηόρεξη βγαίνω σπανίως
Ἄξω, τί πρέπει ν' ἀλλάξουν τὰ πάντα καὶ πρέπει, ὅπως λένε,
Νᾶναι κομψὰ· καὶ λευκὰ τὰ σανίδια κ' οἱ ξύλινοι μπάγκοι·
Ἄλα λισσὰ εἶναι κ' ἀπλᾶ, τὰ πλουμιὰ τὰ χρυσώματα τώρα
Πλιὰ δὲν τὰ θέλει κανεὶς, καὶ ἀκριβό εἶναι τὸ ξένο τὸ ξύλο·
Θὰ εὐχαριστιόμουν κ' ἐγὼ ν' ἀποχτήσω ἕνα πρᾶμα καινούριο,
Νὰ ἀκολουθῶ τὸ συρμό καὶ συγγὰ τὰ ἐπιπλά μου ν' ἀλλάζω,
Μὰ φοβᾶται κανεὶς κ' ἕνα τίποτα νὰ ξετοπίσει.
Σήμερα ποιὸς εἶν' αὐτὸς ποῦ θὰ μπόρει ἐργατιὲς νὰ πλερώνει;
Μοῦ ἤρθε στὸ νοῦ, εἶναι λίγες ἡμέρες, ἡ ἰδέα νὰ χρυσώσω
Τὸ Μιχαήλ τὸν Ταξιάρχη ποῦ κρέμεται πάνου ἀπ' τὴν πόρτα
Τοῦ ἀργαστηριοῦ μου, καθὼς καὶ τὸν ἄγριο Δράκοντα, ποῦ στὰ
Πόδια του στρέφεται, ἀλλὰ τὸν ἄφησα μαῦρον νὰ μένει,
Ἔτσι ὅπως βρίσκεται ἀκόμα· τὸ ἐξόδο μοῦ ἔκαμε φόβο.»

ΟΙ ΔΥΟ ΑΓΑΠΕΣ

Τὴν ἀγαποῦσε τὴ γυναῖκα του ὁ Δημητρός, ὅσο ἐπαίρνε. "Ὅτι ἔκανε ἡ Λενιώ καλὰ καμωμένο, ὅτι ἔλεγε νόμος, προσταγὴ κάθε τῆς ἐπιθυμία, μία τῆς ματιὰ ἀναμμα μαγικό, ποῦ τὸν ἔφερνε σὲ ἔκσταση. «Τί τὸ θέλεις,» ἔλεγε συχνὰ στὴ γρηᾶ Βγένω τὴ μάνα του «μὴν τὸ λές τί σ'ἀγαπάω πολὺ, σὰ παιδί σου ποῦ εἶμαι, ἀλλὰ δε θελω ν'ἀκούω λόγια ἄσκημα γιὰ τὴ Λενιώ καὶ μὲ κύνεις ἄθελα νὰ καταριῶμαι τὴν ὥρα καὶ τὴν ἡμέρα ποῦ μ' ἔβαλες στὸν κόσμο. Δὲ μ'ἀρέσει νὰ μοῦ βαρυλογαῖς τὴ γυναικοῦλα μου τὴ χρυσῆ, τὴν καλὴ, τὴν πολυαγαπημένη μου». «Ἄγια λόγια λές, παιδάκι μου» ἀντιλογοῦσε ἡ θεῖα Βγένω «μὰ ποῦ δὲν τῆς πρέπουνε αὐτηνῆς τέτοια χἀϊδια. Δὲν μπορεῖ αὐτὴ νὰ σ'ἀγαπάη, στὸ λέω μὲ πόνου ψυχικό, μὲ πίκρα, μὲ στεναγμὸ ποῦ βγαίνει μέσα ἀπὸ τὰ φυλλοκάρδια, δὲ σ' ἀγαπάει αὐτὴ, ἔτσι νάχη συχώρεση ὁ πατέρας σου ποῦ σὲ καμάρωνε. Κακὸ νὰ μὴν τῆς γνωρίσω, δὲν τῆνε μισαῖε ἡ καρδιά μου, μὰ δὲν κάνει γιὰ νύφη μου· ὅταν ἀκούσουνε τ'αὐτιὰ σου καὶ ἰδοῦνε τὰ μάτια σου, ἔλα τότες στὴν ἀγκαλιὰ μου. Θὰ βρῆς ἐδῶ τὴν ἀληθινὴ ζεστασιὰ τ'ἀγάπης.» Τέτοια καὶ παρόμοια ἐκρυφολόγουνε νύχτα-μέρα στὸ παιδί τῆς, ἡ θεῖα Βγένω σὲ καιρὸ ποῦ ἡ νύφη τῆς ἀνέγνωμῃ τὴν ἔκραζε μάνα καὶ ἰχόρτσινε ἀπὸ ἀγάπη τὸ νόμιμό τῆς. Μέρους ὡστόσο μαῦρες ἐκυλεύσανε στὸ σπῖτι αὐτὸ ποῦ ξεθεμέλιωνε ἡ κρυφοδαγκανιὰρα πιθερὰ μὲ τὴν ἀκράτητη πνοή τῆς, ψυχρὴ σὰν τὴν κατάρα τοῦ Θεοῦ, ἀνάποδη σὰν ἐμπνευσι Διαιόλου. Ἐχυνε ἀδιάκοπα τὴ χολή τῆς, τόσο περισσότερο πικρὴ ὅσο ἔβλεπε τὸ μονάκριβο παιδί τῆς ν'ἀκουμπᾶη μὲ γλυκὸ νανούρισμα στὴν ἀγκαλιὰ τῆς κόρης, ποῦ εἶχε διαλέξει γιὰ δικὴ του. Δὲ νογᾶει νὰ μαιράση τὴν ἀγάπη τῆς ἡ θεῖα Βγένω. Στὸν ἀχόρταγο μητρικὸ ἐγωῖσμό τῆς φαίνεται ποῦ θέλει νὰ ρουφήξει ὀλάκαιρο τὸν καρδιακὸ παλμὸ τοῦ παιδιοῦ τῆς, κυνηγᾶει μ'αὐτὸ ἓνα μεθύσι, ποῦ νὰ τῆς παρασταίνει κᾶτι ποῦ ζητᾶει καὶ δὲ μπορεῖ νὰ βρῆ. Στὴ μυστικὴ σκέψη ποῦ τῆνε κυβερνάει, ἡ νύφη τῆς εἶναι ὁ ἐχθρός, ἡ κακὴ ὥρα ποῦ τῆς ἔχασε κάθε παρηγοριά τῆς! τρυφερότητα ποῦ δὲν ἀφίνει ἄλλο τόπο γι'αὐτῆνε στὴ καρδιά τοῦ γιοῦ τῆς, κλέφτης ποῦ τῆς ἄρπαξε τὲς μυστικὲς ματιές του, τὰ κροπομιλήμματα, τὸν ἥλιο τῆς ἰλαρῆς αὐγῆς ποῦ ἐπρόσμενε. Ἡ καινούρια νοικοκυρὰ τῆς ἔφερε γλήγωρα γεράματα, τῆς δείχνει τὸ δρόμο τοῦ τάφου. Κρυφοσταλάζει ἔτσι ὁ κρυφὸς πόνος τῆς πιθερὰς καὶ σωριάζει στῶν παιδιῶν τὸ κερὰλι συφορές, ποῦ μαυρίζουνε μὲ τὸν ἀχνὸ τους τὸ νυφικὸ κρεββάτι

καὶ ἀπλώνουνε σ'αὐτὸ ἀπάνου βασανισμένες νύχτες.— «Μ'αὐτὴ τὴ γυναῖκα σου ἔγινες τὸ γέλιο τῆς γειτονιάς» —τοῦλεγε ὀτμερῆς ἡ μάνα καὶ μ'αὐτὴ τὴ φαρμακωμένη ἀρίδα τοῦ τρύπουνε τὰ σπλάχνα, τοῦ ἀνακάτωνε τὸ αἷμα καὶ τὸν ἔκανε νὰ βλέπει μὲ μάτια στραβὰ καὶ ν'ἀκούει μὲ αὐτιά στουμπωμένα.

Ἐσέρνανε σ'αὐτὸν τὸν τρόπο ἄχαρη ζωὴ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν ἴδια στέγη δύο γυναῖκες ὀχιὰ ἡ μία, ἡ ἄλλη περιστέρι. Πέσο λυπηρὴ ἀντίθεση παρυσιάζει στὸν κόσμου αὐτὸ τὸ φαινόμενο καὶ σὲ τί περιέργους λογισμοὺς φέρνει ἡ ἀνώμαλη αὐτὴ εἰκόνα. Στὲς δύο αὐτὲς ὑπαρξες διωρισμένες νὰ θεμελιώσουνε ἓνα σπῖτι ἀπάνου στὸ ἀχνὸ οἶσθημα τῆς ἀγάπης, στήνει μπόδιο αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ ἀγάπη. Ἄν ἡ γρηᾶ ἔβανε κάτω τὰ κεφάλαια, ποῦ ἀπόχτησε σὲ μία ζωὴ ποῦ βρίσκεται στὸ βασιλεμμά τῆς, κ' ἡ νέα ἐσύντρεχε μὲ τὸ χαροποῖό τόνο τῆς ζωῆς τῆς, ποῦ ξανοίγει, ἂν ἀπὸ τὸ σουφρωμένο μέτωπο τῆς περασμένης γενεᾶς ἐκορφολογοῦσε λίγη γνῶσι ἡ γελαστὴ κόρη ἡ σημερινή, πόση ἀνάπαυση θὰ βρίσκανε τὰ κουρασμένα γεράματα στὴ μοσκοδόλια τῆς νεότητος! πόσο φῶς θὰ ἐσκόρπαιε γύρου του ἓνα σύμπλεγμα, παρασταίνοντας τὴν καινούρια μητρικὴ ἀγάλη ν'ἀγναντεύει μιὰν ἡρεμὴ μορφή γιαγιὰς ποῦ νὰ ζωντανεύη τὸ πλάνο χαμογέλιο ἀπὸ μικρὰ ἀγγονάκια. Ἄλλὰ ἡ ἔλλειψη ἀπὸ ἀγάπη ἐκεῖ ποῦ ἡ φύση ἀποζητᾶει παραδείσιες ὠμορφίες φέρνει κολασμένη ἐμπνευση κατάρας βαρυχειμωνιά, ποῦ ξεριζώνει κάθε λουλουδι, ξεραίνει κάθε μπουμποῦκι, καὶ πνίγει σὲ σκοτάδι πυκνὸ κάθε χρυσὴ ἐλπίδα.

Τέτοιος τοῦ Δημητροῦ τὸ σπῖτι ἔδερνε φαρμακερὸς ἀγέρας, τέτοια πόχνη παχειὰ ἐνέκρωνε τὴ ζωὴ του. Καὶ τὸ κακὸ δὲν εἶχε θεραπεία καμιά, ἔμενε βουβὸ καὶ ἀγιάτρευτο, γιὰτὶ εἶχε βαθεῖα ριζώση σὲ κρίμα παλῶ ποῦ μὲ τὰ χρόνια ἀνάδωκε τὸ στυφὸ καρπὸ του. Στὴν ἀσυλλόγιότη ὀρμῆ ἐρωτικοῦ πόθου νιότης, πρὶν ἀκόμα φορέσει νυφικὸ στεφάνι, ἡ θεῖα Βγένω, ὅταν ἔπλεε στὲς ὠμορφίες, ποῦ ἡ πρώτη ἡλικία χαρίζει, εἶχε πέσει σὲ ἁμαρτία μὲ ἀγένειο παλλ. κάρι. Ἀπὸ τὸ ξεγλύστρημα αὐτὸ ἐβγήκε κακῆς γέννας ἄχαρος καρπός, ἡ ταπεινὴ κόρη ποῦ σὲ ξένο ἐμπιστευμένη σπῖτι, ξένη ἐγνώρισε μάνα, καὶ μεγαλώνοντας ἄθελα ἰχόρτσινε τὴν καρδιά τῆς στὸν μονάκριβο τῆς Βγένω ἀγῶρι. Ἄναβε τῆς γρηᾶς τὰ στεριεμένα σπλάχνα ὁ κρυφὸς αὐτὸς στοχασμός, τὴν ἄμπωνε αὐτὸς σὲ ἄταχτες σκέψεις καὶ τὴν ἔφερνε νὰ πιστεύη, ποῦ ἔπρεπε νὰ θυσιάσει τὴν ἀθῶα ἄμοιρη νύφη, γιὰ νὰ

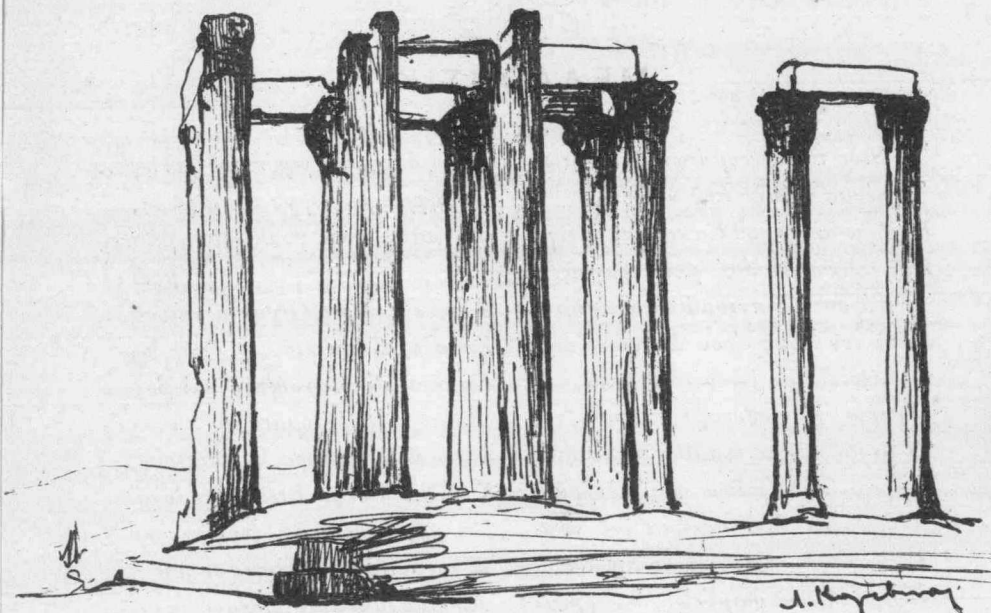
Ξαλαφρώση του άλλου της παιδιού τῆ φοβερῆ ἁμαρτία. Ἔτσι στὴν ἀτέλειωτη ἔκταση τῆς συμφορᾶς της, δυστυχισμένη ἢ γρηᾶ ἀκριβοπλέρωνε μία της ἀστοχασιά τῆς πρώτης νιότης καὶ τυρρανιώντανε μαζῆ μ'αὐτὴνε σὲ κόλαση αἰώνια ἢ χαϊδεμένη κόρη, ποῦ καὶ αὐτὴ ἀποροῦσε. Καὶ ὁμως νύχτα, μέρα μὲ μάτια βουρκωμένα στὸν ἄντρα της ὠμολογοῦσε κρυφὰ ἢ νέα, πῶς ἀπὸ κάποια ἀγνώριστη ἐσωτερικὴ δύναμη στοιχειωμένη πολὺ τὴν ἀγαποῦσε τὴ γρηᾶ, ποῦ τόσο τὴν ἐπίκρανε καὶ τὴν βαρυσλόγα.

A. I. ΜΑΝΟΥΣΟΣ

ΣΟΝΕΤΤΟ

Παλεύουν τὰ στοιχεῖα κ' ἢ βροχὴ σιάζει
 Πένθιμη, σιγαλή, σὰν κουρασμένη
 Μὲ δάκρυ μοιάζει ποῦ συχνοσταλάζει
 Μέσα ἀπὸ τὴν καρδιὰ τὴν πονεμένη.
 Κ' ἤχος πιάνου γλυκὸς ἀναταράζει
 Τῆς νύχτας τὴ σιωπὴ καὶ μαγεμένη
 Μιὰ μελωδία γλυκειὰ μὲ συναρπάζει,
 Ποῦ καιροὺς δὲν τὴν εἶχα γροικημένη.
 Κρηνοδάχτυλα, ὦϊμέ, τώρα θαμμένα
 Κάτω ἀπ' τῆς γῆς τὸ νοτισμένο χῶμα
 Ἴδιον ἤχο σκορποῦσαν χρόνια πίσω
 —Τοὺς ἀναδίνουν τώρα χέρια ξένα!—
 Κι ἀνατριχίλα ζώνει μου τὸ σῶμα,
 Ποῦ δὲ μπορῶ, ἐνῶ θέλω, νὰ θρηνησω.

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

ΧΕΡΙ

Τὴν ἀναψε τοῦ Ἀλωγαριοῦ ἢ κάβα καὶ προκάει,
 Κοτὰ στὴ βρύση κ' ἔκατος, λιγάκι γ' ἀνασάνει.
 Κι' ἀπίθωσε τὸ χέρι της στὴν πέτρα, καὶ τηράει
 Τὸ παληκάρι ποῦ περᾶ καὶ τῆς γαμογελάει,
 Λέγοντας: Τὸ χεράκι σου τὸ ἀφράτο, μὴν τὸ βάνεις
 Στὴν πέτρα τὴν ἀναίσθητη, τὸ κρῖμα αὐτὸ μὴν κάνεις.
 Δίχρη ἔχεις, ριέ, τοῦ ἀπάντησεν, ἢ πέτρα, μὰ ταχὺ
 Σὰ μοῦθα.λε τὸ χέρι της, μοῦ χάρισε ψυχὴ.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Κάπου κ' ἀνάγια νὰ βρεθῆ, κάπου κ' ἄλλοῦ κ' ἄ λάχει,
 Κοπέλλα μὲ ξανθὰ μαλλιά καὶ μαῦρα μάτια γάχει,
 Μικρὸ τὴν εἶδα, κόκκινο, ποῦ ἐκράτουνε σταφύλι
 Πόσο ποῦ ὠμορφοταίριαζε μὲ τὰ γλυκὰ της χεῖλι!
 Προχτὲς τὸ βράδυ, στὸ γιαλὸ κατέθη, κ' ἀφρισμέτος
 Τὴν εἶδε κ' ἐγαλήνεψε καὶ παραπονεμένος
 Ἔλεγε: Μὰ κ' Ἀρχάγγελοι διαβήκανε ἀπ' ὄμπρός μου
 Καὶ μόνο τὴν πεντάμορφη ἐντράπηκε ὁ ἀφρός μου.
 —Κι' ἀπόψε τὴν ἐκλάψαμε! Ραγίστηκε κ' ἢ πέτρα,
 Θωρῶντας γιὰ τὸ μνήμα της ποῦ τῆς ἐπαῖρναν μέτρα.

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟ

'Ο Θεός τῶν πνευμάτων ἀναστήτω!
 'Ο μέγας ὁ Θεός ποῦ κυβερᾷ,
 Κ' ἔβγα με παροπλία κατὰ τὸ πνεῦμα
 Ποῦ ἀδίκως τὸ λαὸ μου τυραγᾷ.
 'Ο Κύριος τῶν πνευμάτων ἀναστήτω,
 Κατὰ τοῦ 'Εωσφόρου Σατανᾷ,
 Γοτατιστός, με χέρια σηκωμένα,
 "Αναρχε, παρτοδύναμε, 'Ωσανά!
 'Ο μέγας τῶν πνευμάτων ἀναστήτω,
 Ἐρχεται κατὰ πάνον σου με ὄρμη,
 Ἀνθρώπινα ἔχει ἀσκέρια καὶ εἶναι
 [ὁ πρῶτος
 'Η ἀγάπη τῶν δαιμόνων, ἡ θερμὴ.
 Τὰ ἐρεβικὰ τὰ πλήθη καὶ οἱ ἀνθρώποι
 "Ολοι μία συμφωνία μαζὺ κρατᾷν.
 Ἀστράφτει ὁ Οὐρανὸς καὶ ἀγρολογεῖ:
 Αἰνεῖτε τὸν Ἀργάγγελο Σατάν!
 Οὐρλιάζουνε τ' ἀγρίμια, καὶ φωνάζουν
 "Ισκιοι βουβοὶ ἀπ τὴν ἄβυσσο, γελοῦν
 Τελώνια κρεμασμένα στὸν ἀγέρα,
 Τῶν κιβουριῶν οἱ κάτοικοι ὀμιλοῦν.

Στοὺς ἄσκημους γερόντους μόνο μένει
 Τὸ δέρμα με μορφή τρομαχτική,
 Τὰ μάτια τους γυαλίζουν, βλαστη-
 μοῦνε
 Αὐτόνε ποῦ στὰ Οὐράνια κατοικεῖ.
 Ζήτω ἡ Ἐλευτεριά, τὸ ἅγιο δῶρο,
 Κάποια φωνὴ ἀκούεται καὶ βαρειά,
 Ἐκατομμύρια στόματα τὴν παίρνουν,
 Ζήτω τὸ ἅγιο δῶρο, ἡ Λευτεριά.
 Κ' ἐκεῖ ποῦ οἱ πολιτεῖες ἀγρολογεῖν,
 Στὰ μοραστήρια ψάλλουν σιγαλά:
 "ὦ κεχαριτωμένη, λύτρωσέ μας
 'Απ' τοῦ ἐμφυλίου πολέμου τὰ δευιά.
 Τὰ φλάμπουρα ὀλοκόκκινα ἀνεμιίζουν,
 Ζητωκραυγὲς ἀκούγονται παρτοῦ:
 Ζήτω ὁ Σοσιαλισμὸς, κάτου οἱ προ-
 [ῶδες,
 Ποῦ πίνουνε τὸ αἷμα τοῦ λαοῦ.
 Καὶ φεύγει ὁ ρομιζόμενος ὁ μέγας,
 'Ο Κύριος τῶν πνευμάτων, καὶ κρατᾷν
 Μιά συμφωνία τὰ σήμαντρα μεγάλη:
 Αἰνεῖτε τὸν Ἀργάγγελο Σατάν!

Ο ΓΕΡΟΣ

'Ο λογισμὸς τον ἀποσταμένος, βάνει
 Τὰ περασμένα (πλοῦσιο καρβάνι),
 Καὶ τὸ Χάρο με τ' ἄλογο ρεβάνι,
 Μὲ φτυάρι, με τσαπὶ καὶ με λιβάνι.

ΣΠΥΡΟΣ ΝΙΚΟΚΑΒΟΥΡΑΣ

ΠΕΤΑΧΤΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

ΞΕΧΑΡΒΑΛΩΜΑ

Τὸ σαλονάκι ἐνὸς ἀρχοντικοῦ σπιτιοῦ με κάθε πολυτέλεια καὶ κάθε ὁμορφιά. Ἡ ὥρα τρεῖς μετὰ τὰ μεσάνυχτα. Ἡ Νέλλα εἴκοσι χρόνων ὁμορφοκρίτιζο με φόρεμα χοροῦ καὶ τυλιγμένη σ' ἓνα κατάσπρο, γιοματὸ γουναρικά, πανωφόρι, μισοξακλωμένη σ' ἓνα γαμηλὸ ντιβανάκι κ' ἔχοντας μπροστά της ἓνα τραπεζάκι στὸ ἴδιο ὕψος με τὸ ντιβανάκι, παίρνει τσαί.

Μπαίνει ἓνας καμαριέρης.

ΚΑΜΑΡΙΕΡΗΣ. — Με ρωνάζατε, δεσποσύνη;

ΝΕΛΛΑ. — Ναι, πήγαινε, σὲ παρακαλῶ στὸ δωμάτιο τοῦ ἀδερφοῦ μου νὰ ἴδεις, ἂν ἔχει ἐπιστρέψει.

ΚΑΜΑΡΙΕΡΗΣ. — Αὐτὴ τὴ στιγμὴ, δεσποσύνη, ἀνέβαινε τὴ σκάλα ὁ Κος Τζῶν.

ΝΕΛΛΑ. — Ἄ λαμπρά! Τότε πήγαινε νὰ τοῦ πεις, πῶς τὸν θέλω καὶ νὰ ρθει νὰ με βρεῖ ἐδῶ.

ΚΑΜΑΡΙΕΡΗΣ. — (Με μίαν ὑπόκληση.) Τίποτα ἄλλο ἔχετε νὰ με διατάξετε;

ΝΕΛΛΑ. — Ὅχι, ἂν ξέρεις ὁ Μπαμπᾶς εἶναι σπιτι;

ΚΑΜΑΡΙΕΡΗΣ. — Ὅχι δεσποσύνη, δὲν ἦρθε ἀκόμα.

ΝΕΛΛΑ. — Καλὰ, πήγαινε.

(Ὁ καμαριέρης φεύγει, ἡ Νέλλα ἀνάβει σιγά, σιγά, ἓνα σιγαράκι κι ἀρχίζει νὰ καπνίζει συντροφεύοντας με τὸ κάπνισμα τὸ τσαί της. Μπαίνει ὁ Τζῶν, νέος εἰκοσιεπτά χρόνων, καλοντυμένος, καλοκαμωμένος, τέλειος τύπος ἀρχοντοπαίδου.)

ΤΖΩΝ. — Καλησπέρα, Νέλλα. τ' εἶναι αὐτά; ἀκόμα δὲν πλαγιαίξεις;

ΝΕΛΛΑ. — Ὅχι, δὲν εἶμαι στὰ κέφια μου ἀπόψε καὶ γι' αὐτὸ σ' ἔκραξα νὰ μοῦ κρατήσεις λίγη συντροφιά.

ΤΖΩΝ. — Ὅστε εἶμαστε στὶς μελαγχολίες μας; Καὶ ἡ αἰτία, Λουλούκα;

ΝΕΛΛΑ. — Πρῶτα ἀπ' ὅλα σοῦπα χίλιες φορές, ποῦ δὲ θέλω νὰ με κρᾶξεις με τὰ ὀνόματα ἀπὸ τίς ἐρωμένες σου τοῦ καφέ κονσέρ.

ΤΖΩΝ. — (Γελώντας.) Εἶσαι νοστιμώτατη.

ΝΕΛΛΑ. — Κ' ἔπειτα μπορεῖ κανεὶς νάνα μελαγχολικός, χωρὶς νὰ χεῖ γι' αὐτὸ καμιά, μὰ καμιάν αἰτία.

ΤΖΩΝ. — Δὲ λέω ὄχι, μὰ ἐπειδὴ συνείθισα νὰ βλέπω τὴν ἀδερφοῦλα μου πάντα ζωηρὴ, γελαστή, χαρούμενη, καὶ τρελλὴ σὰν πεταλουδίτσα, μοῦ φαίνεται παράξενη ἡ ἀποψινὴ της μελαγχολία. Νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια,

για μια στιγμή επίστεψα, πώς επειδή τέλειωσε ο γάμος του νέου Περηρα-
νίδη, ενός από κείνους, που ήτανε πάντα κολλημένος στα φουστάνια σου...

ΝΕΛΛΑ. (Γελώντας.) — Σοβαρά σου πέρασε μια τέτοια ιδέα από το νου,
Τζωνάκη; 'Αλλά τότες αυτό σημαίνει, πώς ακόμα δέ με γνωρίζεις. Παν-
τρεύτηκε τότες μοναχά, όταν τούδωκα να καταλάβει, πώς ή Νέλλα δέν
είναι για τὰ δοντάκια του.

ΤΖΩΝ. — 'Ε, πάντα δέν είναι ευχάριστο να μικραίνει ο κύκλος των λι-
θανιστάδων σου.

ΝΕΛΛΑ. — Μά δέ μικραίνει καθόλου, τὸ ἐναντίο πάντα μεγαλώνει, μάλι-
στα τώρα που βρίσκονται στο λιμάνι μας και τόσοι αξιωματικοὶ τοῦ Ναυ-
τικού.

ΤΖΩΝ. — 'Εχεις δίκιο, αυτό τὸ λησμόνησα. Είναι κ' ένας γέρος -χω-
ρίς άλλο θάνατι Ναύαρχος- που σαλιαρίζει κοντά σου.

ΝΕΛΛΑ. — Αὐτὸν τὸν ξελόγιασα τέλεια.

ΤΖΩΝ. — Τὸν ἠλίθιο, σὴν ἡλικία του!... να πιστεύει, πὼς ἓνα λουλου-
δάκι σὰν ἑσένα... ἀ! οἱ γέροι εἶναι τρομεροί.

ΝΕΛΛΑ. — Μὴ λές κακὸ γιὰ τοὺς γέρους, γιατί κι' ὁ Μπαμπᾶς δέν πάει
πίσω.

ΤΖΩΝ. — 'Εχεις δίκιο ὅλο ἀφηρημάδα εἶμαι ἀπόψε.

ΝΕΛΛΑ. — Μπορῶ να τὴ ξηγῆσω τὴν ἀφηρημάδα σου. 'Επαιξες πόκερ.

ΤΖΩΝ. — Ναι, κ' ἔχασα δύο χιλιάδες φράγκα.

ΝΕΛΛΑ. — Καὶ ψές πάλι χίλια πεντακόσια. Χαντακῶνεσαι, Τζών. Καλ-
λιο νᾶχες ἔρθει στο χορὸ τῆς Κας Πλουτάκη.

ΤΖΩΝ. — Βαρύνομαι, Λουλου μου... μὰ λητμόνησα, που δέ σου ἀρέσει ..
Στοὺς χοροὺς τοῦ καλοῦ κόσμου παίρνει κανεὶς μονάχα τὴ μυρουδιά τῆς
κουζίνας, καὶ μου ἀρέσει περισσότερο τὸ φαί. Τὸ φλέρντ με τὰ κοριτσάκια δέ
με διασκεδάζει διόλου... δέ βγαίνει τίποτα ὄζω, εἶναι σὰν τὰ ὀρεχτικά—
μπορεῖς να χορτάσεις;— ἐνῶ ἐγὼ ἀπόψε ἔπαιξα πόκερ στῆς ἐρωμένης τῷ
Κορτίδη. 'Ενα γλέντι μοναδικό. Λυποῦμαι, που δέν εἶσαι παντρεμένη
καὶ δέ μπορῶ να σοῦ τὰ πῶ με τὸ νῦ καὶ με τὸ σίγμα.

ΝΕΛΛΑ. — Τὰ καταλαβαίνω ὅλα καὶ χωρὶς να μοῦ τὰ πεί. 'Επῆρε
καὶ καθένας σας τὴν ἐρωμένη του καὶ... καί...

ΤΖΩΝ. — Μπράβο, Νελλίτσα, τὰ κορίτσια τώρα ξεπερνοῦν τοὺς ἄντρες.

ΝΕΛΛΑ. — Μονάχα που ξοδεύεσαι, Τζών, αὐτὸ εἶναι τὸ κακό.

ΤΖΩΝ. — Ξέρεις, τί ἔχω παρατηρήσει, Νέλλα; που ἀπὸ τὴν ἡμέρα
που γείνηκε ἐρωμένη μου ἢ ἀντιπαθητικιά σου τοῦ καφέ κονσέρ, γάνω πάντα
στὰ χαρτιά. Νὰ πάρει ἡ ὀργή! δέ μου φέρνει γούρι τὸ ξανθὸ τὸ χρώμα.

ΝΕΛΛΑ. — 'Αφισέ την καὶ πάρε ἄλλη.

ΤΖΩΝ. — 'Ακόμα ὄχι, πρέπει πρώτα να φτάσουμε στο ὠμέγα καὶ να
τὴ βαρεθῶ. 'Αν δέ περάσω ὅλο τὸ 'Αλφάβητο δέ γίνεται. Σηκῶνεσαι
ἀπὸ τὸ τραπέζι κι' ἀκόμα πεινάς.

ΝΕΛΛΑ. — (Γελώντας.) Εἶσαι νόστιμος. Εἶχα δίκιο να σε κράξω να μοῦ
κάμει; συντροφιά.

ΤΖΩΝ. — (Παρατηρώντας τὴν στο λαιμό.) Τί ἔχεις στο λαιμό σου, Νέλλα;

ΝΕΛΛΑ. — Ποῦ;

ΤΖΩΝ. — Νὰ ἐδῶ, κάτω ἀπὸ τὴ ξανθὴ σου μπούκλα. 'Εχεις βάλει
παντοῦ πούντρα, καὶ δῶ ἴσως λησμόνησες. Καὶ φαίνεται τόσο ἄσκημα!

ΝΕΛΛΑ. — (Με ἀφέλεια.) Ξέρεις τί εἶναι; Αὐτὸς ὁ ἠλίθιος, ὁ νέος Κομφί-
δης, ἐνῶ στριφογυρίζαμε στο βάλς, τὴ στιγμή που μᾶς ἔκρυβε μιὰ ψηλὴ
λατάνια, μοῦ πετάει ἓνα φιλί, μὰ ξέρεις τί φιλί; δυνατὸ σὰν κανόνι, ἴσα-ἴσα
στο μέρος που φαίνεται βγαλμένη ἢ πούντρα. 'Ενα φιλί ἀηδία!

ΤΖΩΝ. — Τὸν ἀνόητο! οὔτε αὐτὸ δέν ξέρει να κάμει.

ΝΕΛΛΑ. — Οὔτε αὐτό.

(Μικρὴ σιωπή. Ὁ Τζών σφουρτίζει ἓνα κομμάτι ἀπὸ ὀπερέττα. 'Επειτ' ἀπὸ λίγο.)

ΤΖΩΝ. — Καὶ ποιά σε συντρόφεψε στο χορὸ, Νέλλα;

ΝΕΛΛΑ. — 'Η Κᾶ 'Ελαφρίδη.

ΤΖΩΝ. — 'Ἦρθε κι' ὁ ἐρωμένος τῆς μαζῆ;

ΝΕΛΛΑ. — 'Απόψε δέν ἦτανε στὰ καλά τους. Κάποιος καυγᾶς θᾶχε
γένει.

ΤΖΩΝ. — Μπᾶ! τῆς εἶναι ἀρωσιωμένος σὰ σκύλλος. 'Αν αὐτὴ τὸ θε-
λήσει, ἐκεῖνος κάθεται καὶ τὸν πατεῖ.

ΝΕΛΛΑ. — Ναι, ὁ κακόμοιρος! Φαντάσου, τὴν ὥρα που κατεβαίναμε
να μοῦμε στο ἀμάξι μᾶς πλησιάζει—φαίνεται θὰ περιμένει!—καὶ προσφέ-
ρει τῆς Κᾶς 'Ελαφρίδη ἓνα μπουκετάκι. 'Εκείνη τὸ πῆρε με ὕφος αὐτο-
κρατόρισσας κι' ἀφοῦ τὸ μύρισε: «Τί ιδέα, φίλε μου», τοῦ λέει, «διάλεξες
ἴσα-ἴσα τὰ λουλούδια, που ἡ μυρουδιά τους μοῦ φέρνει πονοκέφαλο.»

ΤΖΩΝ. — (Γελώντας δυνατά.) Χά, χά, χά, τὴν εὐαίσθητη! Καὶ κείνος τότε

ἀρχίστε νά κλαίει; χά. χά, χά, μὰ σύ, Νέλλα, σ'αὐτὸν τὸν τρόπο διασκεδάσεις ὅχι λίγο.

ΝΕΛΛΑ. — Ἐγὼ δὲ βαρύνεσαι. (Ἀναστενάζει.)

ΤΖΩΝ. — Μπᾶ καὶ στεναγμούς τώρα; μὰ τί ἔχει ἀπόψε τὸ Νελλάκι;

ΝΕΛΛΑ. — Οὔτε γὼ δὲν ξέρω, τί ἔχω. Ἴσως ἐξήσα περισσότερο ἀπ' ὅτι ἔπρεπε νάχα ζήσει στήν ἡλικία μου, ἴσως ἡ ζωὴ μᾶς παραχαϊδεύει, ἴσως... δὲν καταλαβαίνω πειὰ τίποτα...

ΤΖΩΝ. — Γιατί δὲν παντρεύεσαι, Νέλλα;

ΝΕΛΛΑ. — Νά παντρευτῶ; κι' αὐτὸ θά γίνει μία μέρα, ἀλλὰ τώρα ὅλοι οἱ ἄντρες μου φαίνονται χυμένοι στὸ ἴδιο καλούπι. Νά φλεστάρεις μαζή τους, ὅταν δὲν ἔχεις τί ἄλλο νά κάμεις, τὸ καταλαβαίνω, ἀλλὰ γιὰ νὰ τοὺς πάρεις, τὸ πρᾶμα εἶναι πολὺ διαφορετικὸ.

ΤΖΩΝ. — Καλὰ εἶπες, πῶς ἐξήσες περισσότερο ἀπ' ὅ,τι ἔπρεπε. Γνώριζες τὴ ζωὴ κ' ἔτσι τώρα ξέρεις κι' ὅλες τίς ἀσκημιές της. Νά παντρευτεῖς, μὰ σκέφτεσαι ποῦ πολὺ λίγα σοῦ μένουν νά γνωρίσεις μὲ τὸ γάμο. Ἐχοῦμε κομμάτι ξεφτιστεῖ κι' οἱ δύο μας, Νέλλα!

ΝΕΛΛΑ. — Ξεφτιστεῖ, αὐτὴ εἶναι ἡ λέξη. Κ' ἔπειτα χωρὶς νά πολυκοταλαβαίνω τὸ γιατί, μου φαίνεται, πῶς ἡ γῆς χορεύει κάποτε κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μας· πιστεύω, πῶς δὲν εἴμαστε καλὰ στηριγμένοι, Τζών. Ἐνα γλέντι αἰώνιο ἀπὸ τὸ πρωτὶ ὡς τὸ βράδυ, κι' ἀπὸ τὸ βράδυ ὡς τὸ πρωτὶ, κι' ὅλες οἱ μέρες μοιάζουν, μοιάζουν, ἀπελπιστικά ἢ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη. Ὁ κόσμος γυρίζει καὶ γυρίζουμε καὶ μεῖς τρελλὰ μαζή του. Ποῦ πᾶμε; δὲν τὸ ξέρουμε κι' οὔτε μᾶς μέλλει νά τὸ μαθούμε. Καὶ φτάνουν τὰ ξεμερώματα κι' ὁ ὕπνος δὲ μᾶς κόβεται διόλου, γιατί μᾶς βρίσκει ἀνίκανους νά παλαίσομε μαζή του κ' ἔτσι περνάει ἡ ζωὴ. Τρομερό!

ΤΖΩΝ. — Στὸ χέρι σου εἶναι νά τὴν ἀλλάξεις. Γιατί δὲν τὸ κάνεις;

ΝΕΛΛΑ. — Γιατί δὲ μπορῶ. Θ' ἀλλάξω γιὰ μιὰ δυὸ μέρες καὶ τότες ὅλα θά μου φαίνονται βαρετὰ καὶ θά ξαναγυρίσω στὰ ἴδια. Τί κι' ἂν ἡ γῆς ξεφεύγει κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μας; τί κι' ἂν πικίζουμε ρόλο μεθυσμένου; Φαίνεται, πῶς γι' αὐτὸ γεννηθήκαμε, πῶς γι' αὐτὸ εἴμαστε πλασμένοι καὶ πῶς ὅ,τι ἄλλο κι' ἂν κάμουμε θά μοιάζει μὲ παραφωνία. Ἡ ζωὴ μας εἶναι ἓνα ἀδιάκοπο μεθύσι, ὅπως ἄλλων ἓνα ἀδιάκοπο κλάῦμα κι' ἄλλων ἓνας ὑπεράνθρωπος ἀγῶνας· καὶ μᾶς ζηλεύουν ὅλοι γιὰ τὸ μεθύσι μας αὐτό, γιατί τὸ

κάνει καὶ ξεχειλίζει ἢ ἀκριβώτερη σαμπάνια. Ἡ μεγάλη ἀπόφαση εἶναι γιὰ τοὺς δυνατούς, εἶναι γιὰ κείνους ποὺ ξέρουν νά θέλουν. Αὐτοὶ τραβοῦν τὸ σκοινὶ καὶ μεῖς εἴμαστε τὰ νευρόσπαστα ποὺ χορεύουν.

(Ἀκούονται βήματα ὄσω στὸ διάδρομο.)

ΤΖΩΝ. — Εἶναι ὁ Μπαμπᾶς, ποῦ γύρισε σπίτι.

ΝΕΛΛΑ. — Θά τοῦ εἶπαν. πῶς εἴμαστε δῶ κ' ἔρχεται.

ΤΖΩΝ. — (Σιγά.) Γυρίζει ἀπὸ τῆς ἐρωμένης του.

ΝΕΛΛΑ. — (Ἐπίσης σιγά.) Κι' ὅλο προσπαθεῖ νά κρυβεται ἀπὸ μᾶς, ὁ καυμένος.

(Μπαίνει ὁ πατέρας τους, γέρως ἐξῆντα χρόνων μὲ κάτασπρα γένεια καὶ ὀλόγλυκα μάτια. Ἡ ἀρχοντιά του φαίνεται μὲ τὸ πρῶτο κύτταγμα.)

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. — Ἐχει τίποτα ἡ Νέλλα;

ΝΕΛΛΑ. — Ὅχι, Μπαμπᾶ· δὲν εἶχα ὄρεξη νά κοιμηθῶ καὶ παρακάλεσα τὸ Τζών νά μου κάμει συντροφιά.

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. — Τ' ἀγαπημένα τ' ἀδερφάκιο! Νά ξέρετε πόσο σᾶς καμαρώνω! (Χαϊδεύει τὰ μαλλιά καὶ τὸ μέτωπο τῆς Νέλλας.)

ΝΕΛΛΑ. — Τί μυρουδιά εἶναι αὐτὴ ποὺ ἔχει τὸ χέρι σου, Μπαμπᾶ;

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. — (Τραγυμένος.) Μᾶ... ἡ μυρουδιά μου... αὐτὴ ποὺ βάνω πάντα.

ΝΕΛΛΑ. — Καλὲ ὄχι, αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ μυρουδιά σου. Τὴ δική σου τὴ ξέρω πολὺ καλά.

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. — Σὲ βεβαιώνω, παιδί μου.

ΝΕΛΛΑ. — Ἐλα τώρα, Μπαμπᾶ, δὲ θέλω νά σὲ ἀναγκάσω νά πεῖς ψέματα. Δὲ σοῦ πάει καθόλου, μὰ καθόλου. Ἡ μυρουδιά αὐτὴ εἶναι μιᾶς μελχροινούλας, κοντῆς, στρουμπουλῆς, ποῦ τραγουδάει στὴ Βιεννέζικη ὀπερέττα. Μὴ λὲς ὄχι, γιατί τὸ ξέρω καλά.

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. — (Λύσιπρά.) Νέλλα, τί εἶναι αὐτά;

ΝΕΛΛΑ. — Μὴ θυμώνεις, Μπαμπᾶ μου, κάνεις πολὺ καλά, ἀφοῦ σὲ διασκεδάζει, ἔπειτα προτιμῶ τὸ γούστο σου ἀπὸ κείνο τοῦ Τζών, ποῦ βάλθηκε μὲ μιὰν ἄνοστη ξηθὴ τοῦ καφέ κονσέρ, ποῦ δίνει στὰ νεῦρα. Ἡ δική σου, Μπαμπᾶ, εἶναι ἄνθρωπος.

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ. — (Κολακευμένος.) Βρίσκεις, Δελέκα;

ΝΕΛΛΑ. — Ἄ! Μπαμπᾶ, γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ! ὄχι σὲ μένα ὀνόματα ἀπὸ γυναῖκες ἀπὸ ὀπερέττα.

ΤΖΩΝ.—(Γελώντας και χτυπώντας τὰ χέρια.) Καλὰ νὰ τὴν πάθεις, Νέλλα. δὲ σου ἀρέσουν τὰ ὀνόματα τοῦ καφέ κονσέρ εἰ;

ΝΕΛΛΑ.— Νὰ σὲ πῶ τὴν ἀλήθεια θὰ προτιμοῦσα καὶ γιὰ τοὺς δύο σας νᾶχατε ἐρωμένες κυράδες, εἶναι πολὺ πιὸ σίκα ἀλλ' ἀφοῦ δὲ σὰς ἀρέσει...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ — Παιδιά μου, εἶναι τισσερισήμισυ ὥρες πρωί, φιλήστε με καὶ πηγαίνατε νὰ κοιμηθῆτε, γιατί εἶναι πολὺ ἀργά.

ΤΖΩΝ καὶ ΝΕΛΛΑ.— (Τὸν ἀγκαλιάζουν καὶ τὸν φιλοῦν.) Καληνύχτα. Μπαμπᾶ.

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ — (Τοὺς σφίγγει στὴν ἀγκαλιά του συγκινημένος.) Παιδιά μου, καλὰ μου παιδιά, καληνύχτα σας. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς εἴμαστε μιὰ χαριτωμένη οἰκογένεια.

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

ΓΙΑΓΚΟΣ Ο ΜΟΥΣΙΚΟΣ

Ἦλθε στὸν κόσμο ἀδύνατος καὶ ἀρρωστιάρας. Οἱ γειτόνοι ποῦ ἦτανε στὴ γέννα του, ἀπόρησαν ἰδόντας τον ἔτσι μικρὸ καὶ ἀχαμνόνε. Ἡ κυρὰ Σιμονόβνα, τοῦ αἰδερά, ποῦ ἦτανε ἡ πιὸ πολυπρογη ἀπ' ὄλους, ἐπαρηγόρουνε τὴ λεγώνα.

«Θ' ἀνάψω, εἶπε, ἓνα κερι, ἀπάνου ἀπὸ τὸ κρεββάτι σου, γιὰ τὴν Παρθένα. Τώρα ἐσώσανε τὰ βάσανά σου, καυμένη, ἐτοιμάσου γιὰ τὸν ἄλλο τὸν κόσμο. Πρέπει νὰ σοῦ φωνάξουμε τὸν Παπᾶ γιὰ νὰ μεταλάβης, νὰ μὴν πᾶς κριματισμένη.»

«Καὶ τὸ μικρό!» εἶπε μιὰ ἄλλη· «πρέπει νὰ τὸ βαπτίσουμε ἐμεῖς, γιατί ἂν περιμένουμε τὸν Παπᾶ, θὰ πεθάνει ἀβάπτιστο, εἰδωλολάτρης.» Λέγοντας ἔτσι ἀναψε ἓνα κερι, ἐπῆρε στὰ χέρια τὸ μωρό, τὸ ράντισε μὲ ὀγιόμα κρύο, ποῦ ἔκαμε τὴν καρδούλα του νὰ τρέμη, καὶ εἶπε μὲ φωνὴ ἐπιστημῆ: «Σὲ βαπτίζω εἰς τὸ Ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ σοῦ δίνω τὸνομα Ἰωάννης. Καὶ τώρα, ψυχὴ χριστιανή, ξαναγύρισε στὸν Οὐρανό. Ἀμήν!»

Μὰ ἡ χριστιανὴ αὐτὴ ψυχὴ, δὲν εἶχε, φαίνεται, κομιὰ ἐπιθυμία νὰ γύρῃ στὸν παραδεισο καὶ ν' ἀρνηθῆ τὸ μικρὸ καὶ ἀδύνατο κορμί ποῦ ἔκατοικοῦσε. Γιατί ἀντὶς νὰ πεθάνῃ τὸ μωρὸ ἄρχισε νὰ χτυπᾷ νευρικά τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια του καὶ νὰ κλαίῃ μὲ φωνὴ ἀδύνατη καὶ παραπονεμένη σὰ νᾶλεγε:

Τί ἐπάθατε, καὶ πιστεύετε πῶς θάφῃσω τὴ γῆς! Ἐμηνύσανε τοῦ παπᾶ.

Ἦλθε μὲ τὸ ἀμαζῆκι, εἶκυε τὰ χροῖα του καὶ ξανάργυε. Ἡ λεχὼνα ἀκούστηκε καλύτερα. Σὲ μιὰ βδομάδα, κατέθηκε στὸ χωράφι. Ὅσο γιὰ τὸ μικρὸ, ἐτράβουνε μέρες. Ὅταν ὁ κοῦκος τοῦ τραγουδῆσε τὸ τέταρτο καλοκαίρι, εἶχε πιά καμπόση δύναμη γιὰ νὰ φτάκῃ στὰ δέκα του χρόνια. Ἦτανε λιγνὸ καὶ μαῦρο ἀπὸ τὸν ἥλιο, μὲ κοιλιὰ πρισμένη καὶ κρεμαστὰ μάγουλα. Ἐκνῆξ, σὰν τὸ λινάρι, τὰ μαλλιά του, τοῦ πέφτανε ὡς τὰ μάτια καὶ ἡ ἐξωτερὴ ματιὰ του, ἦτανε γιομάτη συλλογή. Τὸ χειμῶνα, ἔστεκε παντα σιμὰ στὴ σιὰ καὶ σιγόκλαιγε, γιατί τάφινε συχνὰ νηστικὸ ἢ μάννα του. Τὸ καλοκαίρι ἐφοροῦσε ἓνα ποκομισάκι δεμένο στὴ μέση του μὲ μιὰ λουριδα, καὶ γιὰ τὸν ἥλιο, εἶχε μιὰ ψάθα στὸ κεφαλί ὄλο τρύπες, ποῦ ἀφιναν νὰ βγαίνουν οἱ ξανθὲς τσοῦρες τῶν μαλλιῶν του. Ἡ μάννα του, φτωχὴ καὶ δουλεύτρα γυναίκα, ἐζοῦσε μὲ τὸ μεροδούλι τῆς, σὰν τὸ πουλί. Τὸν ἀγαποῦσε ὁμως, τὸ Γιαγκο τῆς, ἂν καὶ συχνὰ τὸν ἐδερνε καὶ τὸν ὀνόμαζε, σταύρωμά τῆς.

Ἄμα πῆγε ὀχτῶ χρονῶνε, ἔθυσκε τὰ πρόβατα στὸ λειβάδι καὶ ἄμα δὲν ἦτανε ψίχλο στὸ σπίτι, ἐμάζωνε μανιτάρια στὸ δάσος. Θᾶμα εἶναι πῶς δὲν τῶραχαν καμιά μέρα οἱ λύκοι. Ἦτανε δεῖλὸ καὶ αὐτό, σὰν ὄλα τὰ χωριὰ-τόπουλα ποῦ βάνουνε τὸ δᾶχτυλο στὸ στόμα, ἄμα τοὺς μιλήσει κανένας ξένος. Κανείς δὲν ἐπιστενε πῶς θὰ μεγαλωνε καὶ πῶς θὰ μποροῦσε νὰ βοηθήσῃ τὴ μάννα του ἀργότερα. Δὲν ἦτανε καμωμένο γιὰ δουλειὰ. Μὰ ἐκεῖνο ποῦ ἔμενε ἀνεξήγητο, ἦτανε ἡ μεγάλη του κλίση γιὰ τὴ μουσική. Ἡ μανία τῆς τὸν εἶχε κυριέψει. Δὲν εἶχε μήτε τὸ ἀνάστημα τοῦ τραπεζιοῦ καὶ ὡστόσο ὄλο αὐτὸ ἐσυλλογιόντανε. Πολλὲς φορὲς, ὅταν ἐπῆγαινε τίς ἀγελαδες στὸ δάσος, ἐπαῖρνε μαζῆ του καὶ ἓνα καλάθι γιὰ νὰ μᾶση κούραμα, μὰ τὲς περισσότερες φορὲς τῶφερνε πίσω ἄδειο καὶ ἔλεε τῆς μάννας του.

«Ὡ! ὦ! μωρὴ μάννα, ἦτανε στὸ δάσος κάτι πρᾶμα καὶ τραγουδοῦσε.» Μὰ ἡ μάννα του τοῦκοβε τὸν ἐνθουσιασμό. Στάσου, τούλεγε, καὶ σὲ κάνω ἰγὼ τώρα, νὰ τραγουδήσῃς καλύτερα. Καὶ τοῦ τίς ἔβραχε, μὲ τὴ μεγάλη τὴν κουτάλα ἀλύπητα. Μὰ ὡστόσο ὁ νοῦς του δὲν μποροῦσε νὰ ξεχάσῃ ποτὲ τὴν ἀπόκριση συμφωνία τοῦ δάσους. Οἱ λεῦκες, τὰ ἔλατα, οἱ ὀξίες, τὸ δάσος ὀλάκαίρο, τοῦ τραγουδοῦσε. Καὶ τί ἔξοχη μουσική! Τὸ πιὸ μικρὸ χορτάρι, εἶχε τὸ τραγοῦδι του, τὰ σπουργίτια ποῦ γυρίζαν στὴ σκεπὴ τῆς καλύθας, εἶχανε μιὰ δική τους μελωδία. Κάθε βραδύ, ἄκουε μὲ ἀδιήγητη χαρὰ

τούς άπειρους ήχους τής έξοχής, στον ύπνο τής γής. "Αν έλόχαινε κάποιος να πάη στο χωράφι ν' άπλώσει την κοπριά, ο άγέρας του σφύριζε στο μεγάλο δικράνι. Μιά μέρα ο έπιστάτης, τον είδε να στέκη στη μέση του καμπου, με τὰ χέρια άνοιχτά και ν' άκούη με άκρα προσοχή τον ήχο τ' άγέρα άπάνου στα έργαλεία. Έπῆγε σιμά και τον έμάλωσε άγρια, που δέν έδούλευε. Μά όλα ήτανε περιττά. Οί χωριάτες τον έλεγαν: ο Γιάγκος ο Μουζικάντης. Την άνοιξη έγύριζε στες όχτιές για να κόβη κλωνάρια έτιās και να κάνη φλογέρες. Τη νύχτα, που το κόρο από τὰ βατράχια και τους γρύλους άρχινοῦσε, αυτός έστεικε σε μιάν άκρη για ν' άκούση κι' ο Θεός ζέρεισάν τί άρμονίες εύρισει σε κείνους τούς ήχους. Η μάνα του δέν τον έπαιρνε ποτέ στην Έκκλησιά την Κυριακή, γιατί άμα άκουε το όργανο, τὰ μάτια του έλαμπαν άλλόκοτα, κοιτάζοντας μακρὰ μακρὰ, πιό πέρα, λές, από τουτον τον κόσμο.

* * *

Ο νυχοφύλακας που τριγύριζε τη νύχτα στο χωριό για να φυλάη τὰ χωράφια, μετρώντας τ' άστέρια τουρανού για να μη τον κυριέψη ή νύστα, έτυχε πολλές φορές να ιδῆ το άσπρο πακάμισσο του Γιάγκου να γυρίζη έξω από την ταβέρνα ή να στριμώνεται στο πεζούλι του παραθυριού για ν' άκουση το βιολί και τὰ τραγούδια που έψάλλανε μέσα οί χορευτάδες. Κάθε λίγο άκούγονταν δυνατά, ή φωνή κανενου παληκαριού. "Ωπ-λά! Και άκολουθούσαν οί χτύποι των ποδιών, οί τρυφερές φωνές των κοριτσιών και το γλυκό τραγούδι του βιολιού, που έσήμαινε, συντροφεμένο από το μπάσο, το χορό: «Θά φάμε και θά πιούμε και θά χορέψουμε.» Τὰ γυαλιά τής ταβέρνας αστράφτανε στο φώς τής λάμπας και τὰ σανίδια έτριζανε κι' αυτά σαν να τραγουδούσαν. Κι' ο Γιάγκος απόξω άκουγε: "Ω, τί δέ θάδινε για ν' άποχτήση κι' αυτός ένα βιολί που να παιζη με ψιλή και όλόγλυκη φωνή: θά φάμε, και θά πιούμε και θά χορέψουμε. Τί πράμα, έλεγε, κι' αυτό να τραγουδάη το ξύλο! Που να βρισκxται άρα γε; Ποιός να το φτιάνη; "Αχ! να μπορούσε να το πιάσει για μιá στιγμή στα χέρια του να ιδεί πώς είναι κωμωμένο. Μά που τέτοια χάρη! Το μόνο που έμπορειε ήτανε να στέκει εκεί μαζωμένος και ν' άκούη για ώρες και ώρες, όσο νάλληθ ο νυχοφύλακας να του φωνάξη: «Δέν πās άκόμα να κοιμηθής, μωρέ Δαίμονα;»

Έφρευε τότες, τρέχοντας ξυπόλυτος σπίτι του, ενώ από μακρὰ άκού-

γουνταν στο σκοτάδι, ή γλυκειά στροφή του βιολιού: θά φάμε και θά πιούμε και θά χορέψουμε. Κάθε που έτύχαινε ν' άκούση ένα βιολί, σε γάμο ή στες γιορτές των θεριστών, ήτανε για αυτόνε ανεγδήγητη χαρά. Για μέρες κατόπι, έστεικε μαζεμένος και βουβός σιμά στο τζάκι, και δέν έδιάκρευε κανείς παρά την παράξενη λάμψη των ματιών του. Έφτιακε ο ίδιος ένα βιολί από σανίδι και τριχες αλόγου, μά τόργανο του, δέν είχε την ώραία και γλυκειά φωνή του βιολιού τής ταβέρνας. Έσήμαινε τόσο σιγά και αδύνατα, που έκανε όμεια βαθύλα. Όστόσο, δέν έκανε άλλο από το πρωί ως το βράδυ, παρά να παιδευεται μ' αυτό, αν και τις έτραγε συχνά για χάρη του. Το μικρό πρόσωπό του έμοιαζε με πράσινο μηλο. Ήτανε από φυσικό του αδύνατος. Όσο έμεγάλωνε ελίγνυε και έπρισκόνταν περισσότερο. Τὰ μάτια του έμεγάλωναν τὰ μαλλιά του άγρίευαν και τὰ λιγνά βαθουλά μαγουλά του, σούκωναν σιαζήη. Δέν έμοιαζε όλότελα, με τάλλα παιδιά τὰ συνομιλικά του έμοιαζε περισσότερο, με το μικρό και αδύνατο βιολί του. Πριν το θέρο, ήτανε πάντα φοβερά λιγνό, γιατί δέν έθρεφόντανε τότες, παρά με καρότες και ράπες, ψυμένες, και με την έπιθυμία την άνίκητη, ν' άποχτούσε κι' αυτός ένα βιολί.

Μά ο μεγάλος και άθως του πόθος δέν του βγήκε σε καλό. Έτυχε ο πορτιέρης του άρχόντου του χωριού, νάχη ένα καλό βιολί, που συχνά το έσήμαινε για να διασκεδάξη τις ύπηρέτριες. Ο Γιάγκος έπήγαινε ταχτικά κρυμένος στα κλαριά του περιβολιού και παραμόνευε, από το άνοιχτό παραθύρι του γραφείου, το περίφημο βιολί, κρεμασμένο στον τοίχο άντίκρυ από τη θύρα. Όλη του ή ψυχή άνέβαινε τότες στα μάτια του. Δέ θά τολμούσε να το άγγίξη, γιατί ήτανε για αυτόνε κάτι πολυ ήερό σαν τάγια μυστήρια τής έκκλησιās. Κι' ώστόσο το παραφύλαε. Θάθελε να τύχε για μιá στιγμή στα χέρια του, να το ιδῆ από σιμά. Στη σκέψη αυτή ή καρδούλα του έσπαρταρούσε από εύτυχία.

* * *

Ένα βράδυ που το φεγγάρι έλαμπε όλόφωτο, δέν ήτανε κανείς στο δωμάτιο. Τ' άφεντικά ελείπανε από καιρό στα ζένα και ο πορτιέρης ήτανε στην άλλην άκρη του σπιτιού μαζή με την καμαριέρα. Ο Γιάγκος κρυμμένος στα χαμόκλαδα, έκοίταζε, με μάτια όρθάνοιχτα από την διάπλατη θύρα το μεγάλο του όνειρο που τάρπαζε το νοῦ. Το φεγγάρι έπλημμύριζε με φώς

τό παράθυρο και ή λάμψη του, έπιπτε στον τοίχο και έσίμωνε όλοένα στό κρεμασμένο βιολί. Και νά πού σέ λίγο έφάνηκε, σ'άσημένο τό φώς, άστραποβόλο, τό βιολί, μέσ τό πυκνό σκοταδι του δωματιού. Τόσο έλαμπε, πού ό Γιάγκος για μία στιγμή, έκλεισε τά μάτια του θαμπωμένος. Για ώρες, έκατσε εκεί άκίνητος, νά τό καμαρώση. "Ω! πόσο έφαινότανε ώμορρο, μέσα στό άπαλό φεγγαροφωτισμα. Τό χρυτωμένο χερούλι, οι ψιλές χορδές, τά καλοδουλεμένα πλευρά και τό δοξάρι τό αστυαδεμένο." Α τί καλά πού τώβλεπε τώρα, τί παράξενο τί άξιθαύμαστο πράμα! Χωμένος στα χαλόκλαδα, στηριγμένος στα δύνατα γόνατα του, μέ όρθανοιχτα χειλιη έκοίταζε, έκοίταζε άπαυτα. Έφοβόνταν νά κουνηθί, μέ μία παράξενη δύναμη, τόν έσπρωγνε πρός αυτό. Νάτανε μαϊκό; Στιγμές, στιγμές, έθαρρούσε πώς τό βιολί τόν έσίμωνε κρεμασμένο σέ μιάν άχτίδα φωτός, μέ όλολαμπρη δόξα. Τί πειρασμός άπερίγραπτος! Κάθε λίγο ό άγέρας έσφύριζε, τά δέντρα έτριζανε και τά χόρτα έψιθύριζαν σαν νά τούλεγαν: Πήγαινε, Γιαγκο, πήγαινε, δέν είναι κανείς στό δωμάτιο. Ήτανε ώμορφη, έξαστερη ή νυχτιά. Στόν κήπο, σιμά στό βόλτο, τό άηδόνι έκελαιδούσε στην άγάπη του, και πότε τρωφερά και σιγά, πότε όρμητικά και γλυκά τού ξανάλεγε: Πήγαινε, πήγαινε, λοιπόν. Μιά άθώα καλογρήτσα έπέταζε άπάνωθε του, σά νάλεγε: "Όχι, Γιαγκο, όχι μίν πās. Μά ή καλογρήτσα έπέταζε μακριά, άντίς πού τό άηδόνι τού ξανάπε πιό γλυκά τώρα. Πήγαινε, πήγαινε Γιαγκο, δέν είναι κανένας! Και τό βιολί, πού άναθεμά το, έλαμπε όλοένα περισότερο! Δέν έκρατήθηκε πιά και βγήκε σιγά, σιγά, βραστώντας την πνοή του, από μέσα από τά χορτάρια πού τόν κρύβανε. Τό άηδόνι έκελαιδούσε πειραστικά. Τ' άσπρο ποκάμισό του έσίμωνε όλοένα στόν τοίχο. Τό στήθος του μικρού έχτυπούσε βαρειά όσο έφτανε στό κατώφλι τής θύρας και ή πνοή του έκοβόντανε. Σέ λίγο, ένα τόσοδά ποδράκι έμεινε άκόμη άπόζω, τρεμουλιαστό και άνυπάκουο. Τώρα, δέ φαίνεται πιά. Μάτια, φτωγή καλογρήτσα πετάς και τού ξαναλές: "Όχι, όχι Γιαγκο, μίν πās. Ό Γιαγκος μπήκε πιά στό δωμάτιο.

Οι μεγάλαι βατραχοι του βάλτου έβγαλαν μία σκιασμένη φωνή και έβουβάθησαν. Τ' άηδόνι, δέν ψάλλει σαν πρώτα, δέ θορυβούνε πιά τά χορτάρια. Σιγά, σιγά, ό Γιαγκος, όλοένα σιμώνει, δειλός και τρομασμένος. Όσο ήτανε κρυμμένος στα χόρτα ήτανε καλά, στό στοιχείο του, μέ τώρα θορρεί πώς μπήκε σέ φυλακή. Τό σκοτάδι τότε σιαάζει πολύ. Μία άστρα-

πή ζέστας αϊλάκωσε τόν ουρανό κ' έφώτισε, για μία στιγμή, τό δωμάτιο. Ό Γιαγκος, δύο βήματα εμπρός από τό βιολί, τό καμαρώνε μέ τό κεφάλι ψηλά. Ύστερα τό φεγγάρι έχάθηκε στα σύνεφα, κ' έγαινε πάλι σκοταδι μαύρο και φοβερό. Τότες, σά νάγγιζε κάποιος τές χορδές τού βιολιού, ένας ήχος γλυκός και αδύνατος ακούστηκε στή βαθειά σκοτεινιά και μία φωνή τραχειά και ώρησιμένη, έτάραξε την ήσυχία. Ποιός είναι κεί; Ό Γιαγκος, έβάσταζε την πνοή του κ' έστάθηκε, μέ ή φωνή ξαναρώτησι: Ποιός είναι; Ένα τρίψιμο σπέρτου ακούστηκε στόν τοίχο και έφεξε μέ μιās τό δωμάτιο, και τότες, "Ω Θε μου! τί βραιές, τί ζύλο, τί κλάυματα! Σκύλοι έγαυγίζανε, λαμπάδες έτρέχανε από παντού κ' έσειόντανε τό σπίτι από θόρυβο.

Τ' άλλο πρωί, ό Γιαγκος, έσύρθηκε στό δικαστήριο για κλεψιά. Οι δικαστές έκοίταζαν σοβαρά, τό μικρό πού έτρεμε φοβισμένο μέ τό δάχτυλο στό στόμα και μέ την άπορία στα μαύρα του μάτια: Γιατί νά μέ φέρανε μπροστά σ'αυτούς τούς γέρονς; Πώς δίκαιο νά δικαση κανείς αυτό τό βρωμόπαιδο, πού δέν ήτανε ούτε δεκα χρονών και πού μόλις έβαστιόνταν όρθός; Νά τό βάλουν στή φυλακή; "Όχι δέν πρέπει κανείς νάναι τόσο σκληρός μέ τά παιδιά. Ας τό πάρει ό άγροφύλακας νά τού μετρήση καμπόσες και θά ιδήτε αν τό ξανακίμη." Εμπρός, νάλλη ό Στάσας ό άγροφύλακας. — Στάσας, πάρτο και δός του καμπόσες για νά σέ θυμάται.

Ό Στάσας, εκούνησε τό άγριο και ήλίθιο κεφάλι του, έπήρε παραμάσκαλα τό μικρό κ' έπήγε στόν άχυράνα. Τό φτωχό δέν ένοιωθε άκόμα τί έχαλεύανε άπ'αυτό. Έσιώπαινε και έτρεμε, και μόνο μία ματιά έτόλμησε νά ριζη τού Στάσας, ματιά πληγωμένου σκορδαλού. Μά όταν τό χτύπος τόν έχίπλωσε κατά γής και τόν γύμνωσε για νά τόν χτυπήσει, ό Γιαγκος έβγαλε μία πνιγμένη φωνή. "Ω μάνα μου, μαννούλα μου! Σέ κάθε ζυλιά έβγαζε και από μία φωνή, όλο και πιό άχαμνή, όσο πού έπαψε σιγά, σιγά νά φωνάζη." Εφτασε ή μάνα του λαχανιασμένη και τόνε πήρε σπίτι στην άγκαλιή της. Τ' άλλο πρωί δέν έμπόρεσε νά σηκωθί και την τρίτη μέρα, εξεψυχούσε ήσυχια στό κουρελιασμένο του στρώμα. Έβράδωζε. Τά χιλιθόνια έπετούσαν τριγύρω στην καλύβα και μία άχτίδα τού ήλιου έχρύσωσε τό ξανθό του κεφάλι και τό άχνό πρόσωπό του. Θάλεγε κανείς, πώς εκείνη ή άχτιδα, ήτανε ό φωτεινός δρόμος πού θάπερνε, φεύγοντας από τή γής, ή τυραγι-

νισμένη ψυχή του μικρού μουσικού. Καλά κένε, πού στην τελευταία στιγμή του φανερώθηκε κι' αυτή η στράτα ή φωτεινή. Ήτανε πολύ άγχαθερός γι'αυτόν ο δρόμος τής ζωής. Το αδύνατο στήθος του αναστατώθηκε κι' έγειρε τὸ χλωμό πρόσωπό του πρὸς τ' άνοιχτό περσέβρι, σὰ νάθελε ν' άκούη γιά στερνή φορά, τούς ήχους τής έξοχῆς. Έσουρούπωνε και οι κοπέλλες, γυρίζοντας από τούς κάμπους πού θέρριζαν, έγελούσανε και έξαλλαν:

Τι καλά είναι νά θέρριζεις
Στάρι, και γλυκό φιλί,
Και τραγουδία νά σκορπίζεις
Σάν τὸ ελεύτερο πουλί!

Τι γλυκειά στιγμή! Όλη ή έξοχή έτραγουδοῦσε. Τά μάτια του έτοιμοθάνατου άστραψαν. Στο πρόστυχο σκέπασμά του ήτανε άπιθωμένο τὸ μικρὸ βιολί του.

—Μάννα, εἶπε, τί λές θά μου δώσει ὁ Θεός; έκει πάνου, ένα βιολί άληθινό;

—Ναί, ψυχή μου, θά σου δώκη άποκριθήκει ή μάννα του, και τήν έσπασε ὁ πόνος. Χριστέ μου! έφώναζε κι' άρχισε νά κλαίη και νά ούριζάζη, με τὸ κεφάλι γυρτό άπάνου στο άγαπημένο κυρμάκι, σὰ νάθελε νά πραύνη τὸ χάρο νά μη τῆς πάρη τὸ λατρευτο τῆς. (Όταν ξεθύμωνε κι' έγειρε νά ιδῆ, τὰ μάτια του μικροῦ ήτανε θολά και ορθάνοιχτα και ή ύψη του έδειγνε σοβαρότη και πίκρα. Η άχτ δα του ήλιου είχε πιά σβύσει. Είρήνη στο Γιάγκο!

Τ'άλλο πρωί, τάφρεντικά έγυρίσανε από τήν Ίταλία, συτρεφεμένα από τήν κόρη τους και από ένα νέο πού τῆς έκανε τὰ γλυκά ή άτις.

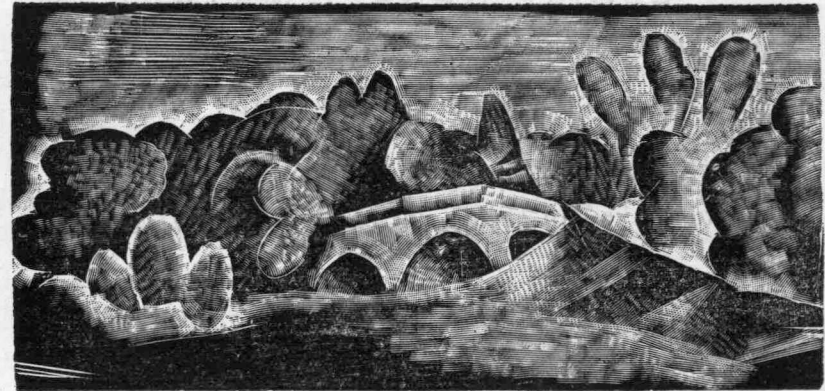
—Τι ώμορφη χώρα ή Ίταλία, εἶπε γαλλικά ὁ νέος.

—Και τί τόπος από καλλιτέχνες! Είναι εύτυχῆς κανείς νά ύποστηρίξη τέτοια ταλέντα... έπρόστεσε ή δεσποινίδα.

Ό καυμένος ὁ Γιάγκος, κοιμάται ειρηνικά κάτω από τὰ μεγάλα έλατα πού μαλώνουν με τούς άνέμους.

HENRYK SIENKIEWICZ

Μετάφραση, Ν. ΛΕΥΤΕΡΙΩΤΗ

ΕΣΤΑΥΓΡΑΦΙΑ ΓΑΛΛΙΚΗ

ΠΡΟΣΕΥΚΗ

Γιά ὅ,τι κίαν ζητῶ ὁ άνθρωπος στήν προσευκή του, πάντα ζητῶ ένα θαῦμα. Ένας είναι ὁ σκοπός κάθε προσευκῆς: «Θέ μου, κάμε δύο και δύο νά μὴν είναι τέσσερα.»

Μοναχά ή προσευκή πρόσωπο με πρόσωπο είναι ή άληθινή προσευκή. Προσευχή στήν Κοσμοψυχή, στο Ύπερταίο Όν, στο Θεό του Κάντ, του Έγκελ, τὸν άπιαστο και τὸν άμορφο, είναι άδύνατη και άφάνταστη.

Μολοτοδοῦτο δύναται ὁ προσωπικός, ζωτανός και πιστός Θεός νά κάμει δύο και δύο νά μὴν είναι τέσσερα..

Έκεῖνος πού πιστεύει πρέπει ν' άπολογηθεί: «Ναί, δύναται» —και πρέπει νά φροντίσει ὁ ίδιος νά πιστεῖ.

Και αν μιὰ τέτοια άσυναρτησία ξαφνίσει τὸ λογικό του;

Έδῶ τὸν βοηθάει ὁ Σαίξπη: «Εἶναι στή γῆς, γάλε Όράτιε, πολλὰ πράματα πού ή σχολική σοφία οὔτε τὰ φαντάζεται.» Και αν κανείς τὸν άποκριθεῖ στόνομα τῆς άλήθειας, δὲν έχει παρὰ νά ξαγαρωτήσει τὸ περίφημο. Τι είναι άλήθεια; Γι'αὐτὸ άς πίνουμε, άς γλεντάμε και— άς κάνουμε τήν προσευκή μας.

Άπό τὰ πεζά τραγουδία τοῦ IBAN ΤΟΥΓΓΚΝΕΦ

ΕΘΝΙΚΑ ΝΑΝΑΡΙΣΜΑΤΑ

Μιά μάννα, μιὰ γλυκόμαννα νανάριζε τὸν γυιό της,
Τὸν γυιό της τὸν μονάκριβον ἐννιά μηνῶν ἀγόρι,
Καὶ τοῦλεγε καὶ τοῦλεγεν ἀρίφνητα τραγούδια,
Ἄπὸ τὰ φύλλα τῆς καρδιάς τὰ μητρικὰ βγαλμένα,
Καὶ τὰ τραγούδια λέγανε καὶ τὰ τραγούδια λένε:

1

Νάνι τὸ παιδάκι μου.
Τὸ μικραγοράκι μου...

Νάν' ν' ἀξήση γλήγορα,
Νὰ περπατᾷ μονάχο του,
Νὰ κἀνὴ δρόμους ἄμετρους
Μέσα σὲ κάμπους πράσινους
Κι' ἀπάνω σ' ὄμορφα βουνά.

2

Νάνι τὸ παιδάκι μου
Τὸ πρωτοσκολάκι μου....

Νάνι νὰ γένη ἐφτὰ χρονῶν
Νὰ πάρη πλάκα καὶ χαρτί,
Πέννες, μελάνι, χάρακα
Καὶ καλαμάρι δόλαγγυρο,
Νὰ μοῦ πηγαίνει στὸ σκολειό,
Νὰ μοῦ μαθαίνει γράμματα,
Νὰ γένη κύρ-γραμματικός,
Γραμματικός καὶ δάσκαλος,
Νὰ περτεύη τὸν παπᾶ
Νὰ ψάλλη νὰ κανοναρχᾷ
Νὰ λέγη τὸν Ἄποστολο
Καὶ τὸ λαμπρὸ χερουβικό.

3

Νάνι τὸ παιδάκι μου,
Καὶ τὸ καμαράκι μου...

Νάνι νὰ γένη πιστικός,
Τοιέλεγκας, πρωτοτοσιέλεγκας,
Νὰ βόσκη χίλια πρόβατα,
Κι' ὅλα δικά του νᾶναϊτα . . .

Τὸ καλοκαίρι νὰ γυρνᾷ
Ψηλὰ στὰ δροσερὰ βουνά,
Πῶχουν τὰ κρύα τὰ νερά,
Τὰ ὄμορφα ξεκαλοκαιριά,
Τὰ πεῦκα καὶ τὰ ἔλατα,
Καὶ τὸν ἀγέρα τὸν ψιλό,
Καὶ τὸ χειμῶνα νᾶναι τος
Στὰ ἡμερα ξεχειμαδιά,
Πῶχουν τὴν ζέστα τὴν γλυκειά,
Καὶ τὰ χορτάρια τὰ πολλά,
Νὰ τρέχη πάντα σὰν πουλλί
Ραχοῦλες καὶ βουνόπλαγα,
Καὶ στὸ φλογερολάλημα
Νὰ μὴ ἔχη ταίρι πουθενά...
Νὰ τραγουδᾷ καὶ ν' ἀντηχοῦν
Λόγγοι, βουνά καὶ ρεματιές
Κι' ἀπὸ τὴν ζήλεια τὴν πολλή
Νὰ σκάζουν ὅλες οἱ ξωθιές.

4

Νάνι τὸ παιδάκι μου
Τὸ νοικοκυράκι μου...

Νάνι νὰ γένη δυνατός,
Πρῶτος ζευγίτης στὸ χωριό,
Νὰ ζεύτη βώδια δυνατά,
Γερά καὶ μακροκέρατα,
Ν' ἀνοίγη ρόγγια τὲς λογγιές
Καὶ νὰ τὲς κἀνὴ ὀργώματα...
Νὰ σπέρη κάθε του χρονιά
Ταγάρια χίλια κι' ἐκατό,
Σιτάρι, βρύζα καὶ κουζιά,
Κριθάρι κι' ἀραποσίτο.

5

Νάνι τὸ παιδάκι μου,
Τ' ὄμορφο ἀντρουλλάκι μου...

Νάνι νὰ γένη κυνηγός,
Νὰ τρέχη λόγγα σύδεντρα
Γκρεμούς, πλαγιές καὶ ρέμματα
Νὰ φέρη ἀλάφια καὶ λαγούς,
Ζαρκάδια καὶ ἀγριογούρουνα.

6

Νάνι τὸ παιδάκι μου
Τὸ χελιδονάκι μου...

Νάνι νὰ πάη στὴν Ξενιτειά,
Νὰ μείνη χρόνια τέσσερα
Κι' ὕστερα νᾶρθη δόλοχαρο
Καβάλα σ' ἄτι ἀράπικο
Ἦμορφος καὶ περήφανος
Γεμάτος ἄσπρα καὶ φλωριά.

7

Νάνι τὸ παιδάκι μου
Καὶ τὸ παλληκαράκι μου . . .
Νάνι νὰ πάη στὴν χαρὰ
Τοῦ βλάμη του τοῦ ὄμορφονοιοῦ

Μὲ τὰ καλά του τὰ σκουτιά,
Καὶ τ' ἀσημένια του ἄρματα,
Νὰ τοῦ κρατᾷ τὸ φλάμπουρο
Κι' ὄλος ὁ κόσμος νὰ τηρᾷ
Τὸν φλαμπουριάρη τὸν καλό,
Ποῦ ξεπερνᾷ στὴν λεβεντιά
Ἦλο τὸ ψίκι τοῦ γαμπροῦ...
Νὰ λέν: «Χαρὰ στὴν μάννα του,
«Στὴν μάννα, ποῦ τὸν γέννησε,
«Κι' ὀποῦ τὸν ἐκουνάρησε!»
Νὰ λέν: «Χαρὰ στὴν ὄριονιά,
«Ποῦ θὰ τὸν κἀνὴ ταίρι της!»

8

Νάνι τὸ παιδάκι μου,
Καὶ τὸ γαμπρουλάκι μου...
Νάνι νὰ μοῦ γενῆ γαμπρός,
Νὰ πάρη νύφη ὄμορφη,
Ἦμορφη χιλιογύρευτη,
Καράσι ρήγα ἢ βασιλιά,
Νᾶχει τὸν ἥλιο πρόσωπο
Καὶ τὸ φεγγάρι στήθος της,
Καὶ τὸν λαμπρὸν Αὐγερινὸ
Στὸ μέτωπό της τὸ λευκό,
Νὰ φέρη γοίκους τὰ προικιά,
Φορτώματα ἐβδομηντα δύο,
Καὶ τὰ στολίδια ἀμέτρητα.

9

Νάνι τὸ παιδάκι μου,
Καὶ τὸ πατεράκι μου...
Νάνι νὰ μοῦ γενῆ γονεῖός,
Νᾶχει παιδιὰ μιὰ δεκαριά,
Ἦμορφα καὶ καλόγνωμα

Καὶ μὲς στὰ δέκα τὰ παιδιά,
 Ἐνα κοράσι μοναχὸ
 Ἐξυπνο καὶ πεντῆμορφο,
 Ποῦ νὰ τοῦ τὴν γυριούνε
 Ὅλο καὶ βασιλόπουλα.

10

Νάνι τὸ παιδάκι μου
 Τὸ καπετανάκι μου...

Νάνι νὰ γένη ἄρματωλός,
 Μὲ παλληκῆριαν ἰκατὸ
 Στὸν Πίντο καὶ στὸν Ὀλυμπο
 Νᾶχη ἀσημένια τ' ἄρματα,
 Βαμμένα σ' αἶμα τούρκικο,
 Τούρκικο καὶ Βουλγάρικο
 Νᾶναι στὸν Κόσμο ξακουστὸς
 Καὶ τρόμος τῶν Ἀγαρηῶν

11

Νάνι τὸ παιδάκι μου
 Τ' ἄρχηγοπούλακι μου. . .
 Νάνι νὰ γένη στρατηγός,
 Μεγάλος καὶ πανένδοξος
 Νὰ διώξη τὸν Ἀγαρηῶν
 Ἀπὸ τὴν Πόλη τὴν χρυσή,

Γλυκομιῶνταν τὸ παιδί κι ἡ μάνα τραγουδοῦσε,
 Καὶ τραγουδῶντας ἔβλεπε μ' ὀρθάνοιχτα τὰ μάτια
 Εὐτυχισμένα ὄνειρατα... Ἐκεῖνα τὰ τραγούδια,
 Ὅπως ἔλεγε χαρούμενη γιὰ τ' ἀκριβὸ παιδί της,
 Ζωντάνευαν καὶ πήδαγαν καὶ γένονταν ἀλήθειες
 Στὰ μητρικὰ τὰ μάτια της, στὴν μητρικὴ καρδιά της.
 Χαρὰ στὴν μάνα τὴν γλυκειά, χαρὰ στὴν μοσχομάννα,
 Ποῦ βλέπει τέτοια ὄνειρατα γιὰ τ' ἀκριβὸ παιδί της.

Τὴν ὄμορφη κι Ἐφτάλοφη,
 Κι ἄπὼς στὴν Ἀγιά Σοφιά
 Νὰ στήσῃ μὲ τὸ χέρι του
 Τὸν τίμιό μας τὸν Σταυρὸ
 Καὶ τὴν σημαία τοῦ Χριστοῦ
 Τὴν ἐνδοξη κι ἑλληνική.

12

Νάνι τὸ παιδάκι μου,
 Καὶ τὸ βασιλάκι μου . . .
 Νάνι νὰ γένη βασιλείας
 Σ' Ἀνατολὴ καὶ Ρούμελη
 Καὶ νᾶχη τὴν καθέδρα του
 Στὴν Πόλη τὴν Ἐφτάλοφη
 Νὰ τρέχουν χῶρες καὶ χωριά
 Νὰ πέφτουν νὰ τὸν προσκυνοῦν.

13

Νάνι τὸ παιδάκι μου
 Καὶ τὸ παππούλακι μου...
 Νάνι νὰ γένη γέροντας
 Γέροντας ἑκατόχρονος
 Νὰ χαιρετᾷ τὴν δόξα του
 Μ' ἀγγόνια καὶ δισέγγονα,
 Δισέγγονα καὶ τρίγγονα